

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฏจักรของชีวิตมนุษย์ในแต่ละช่วงแต่ละตอนมีความผูกพันกับเวลาเป็นส่วนใหญ่ หวังความคิดคำนึงของคนเราจะแปรเปลี่ยนไปมาระหว่างอดีต ปัจจุบัน และอนาคต กิจการงาน การศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนธุรกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันจะมีตัวเลขของนาฬิกา ชั่วโมง วัน เดือน หรือปี ติดอยู่ในสำนักอยู่เสมอ ๆ ปีเตอร์ ดรูคเกอร์ ประมาจารย์ ด้านการจัดการ เคยกล่าวไว้ว่า "เวลาเป็นทรัพยากรที่เสาะหายากเย็นแสนเข็ญที่สุด ถ้าได้มาแล้วยังแบ่งเวลาไม่เป็นก็ไม่ต้องทำมาหากินอย่างอื่นให้เสียเวลา" (Drucker, 1967)

คนเรานั้นมีเวลาเท่าเทียมกันก็จริง แต่การใช้เวลาของแต่ละคนแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง คนเป็นจำนวนไม่น้อยใช้เวลาอย่างคุ้มค่าในการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง แสวงหาความรู้ ไขว่คว้าหาประสบการณ์ ดำเนินชีวิตอย่างมีประโยชน์ต่อตน ครอบครัว และสังคม ในขณะที่คนบางกลุ่มก็ใช้เวลาให้หมดไปกับการบันเทิงทำลาย หรือลดคุณค่าของตนเองด้วยความเกียจคร้าน เล่นสันทนาการ รูด รส กลิ้ง เสียง และความพอใจของตนเป็นที่ตั้ง สร้างความเดือดร้อนต่อครอบครัว และไม่เกิดประโยชน์อันใดต่อสังคม (จำเนียร ช่วงโชติ, 2525) เวลาเป็นทรัพยากรที่มีอยู่สิ่งเดียวในโลกที่เราไม่สามารถสะสมไว้ได้ เหมือนสะสมเงินทองหรือวัตถุ เราถูกบังคับให้ใช้เวลาไม่ว่าจะเลือกใช้มันหรือไม่ก็ตามในอัตราที่แน่นอน คือ 60 วินาที เป็น 1 นาที 60 นาที เป็น 1 ชั่วโมง เราไม่สามารถหยุดหรือบังคับมันได้เหมือนเครื่องจักร และเราเรียกมันกลับคืนมาไม่ได้ จนมีผู้กล่าวว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่ยอมผ่อนปรน และตายตัวที่สุดในชีวิตประจำวัน (ชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2528) ดังคำกล่าวที่ว่า "เวลาและวาริไม่เคยคอยใคร" (Time and tide wait for no man) เป็นการเน้นถึงคุณค่าของเวลาว่าเวลาเป็นสิ่งที่มีความควรใช้ ในกิจการใดก็ตามให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป เป็นต้น (ศิริชัย กาญจนवासี, 2526)

เป็นเรื่องแปลกแต่จริงที่คนทั่วไปมักมองไม่เห็นความสำคัญของเวลา ถ้าไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ถูกจำกัดด้วยเวลา อย่างไรก็ตามในภาวะที่ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุได้

พัฒนามาจนถึงจุดสูงสุดในปัจจุบัน มีการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ทำให้ชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงานของผู้คนต้องแข่งขันกับเวลามากขึ้นกว่าแต่ก่อน คนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันล้วนต้องเร่งรีบไปจนถึงลอนลานในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ผู้คนส่วนหนึ่งจึงต้องเริ่มตระหนักในสำคัญของเวลา มีการวางแผนและคิดหาเทคนิคต่าง ๆ ที่จะใช้เวลาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

เป็นที่ทราบกันดีว่าการใช้เวลาที่ดีและถูกต้องนั้นจะช่วยให้กิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษาจากโรงเรียนมาสู่วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ต้องรับผิดชอบการเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ต้องเรียนรู้การแบ่งเวลา และวางแผนการใช้เวลาอย่างเหมาะสม การจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน การคบเพื่อน การใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดแบ่งเวลาที่ดินนอกจากจะช่วยให้ทำงานได้เสร็จทันเวลาและมีประสิทธิภาพแล้ว ยังจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งเทคนิคในการศึกษาที่สำคัญนั้น วัชร บรูณสิงห์ (2526) กล่าวไว้ว่า "ได้แก่ การทำตารางเวลาสำหรับการศึกษาของตน ทำรายการสิ่งที่จะต้องทำตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง จัดเวลาในการศึกษาและเวลาในการพักผ่อนให้พอเหมาะ มีวิธีการอ่านที่ถูกต้องเหมาะสม" และตรงกับที่ อูราตี รุจิเกียรติกำจร (2537) กล่าวไว้ว่าการที่จะเรียนให้ดีและเก่งนั้น ต้องมีการวางแผนใช้เวลาในเรื่องการเข้าเรียน เวลาอ่านหนังสือ การพักผ่อน กิจกรรมประจำวัน การเดินทาง เวลาว่าง และเวลาทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม

การศึกษาด้านการพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข มีเป้าหมายอย่างหนึ่งคือ การผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ แต่จากการประเมินคุณภาพบัณฑิตพยาบาล พบว่า คุณภาพบัณฑิตพยาบาล ยังมีข้อบกพร่องอยู่ ควรได้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความสำนึกในคุณธรรมและจริยธรรม (กองการพยาบาล 2522 อ้างถึงใน อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2529) การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตพยาบาลจะดำเนินไปให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในระบบการศึกษาหลายประการ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางการศึกษานักศึกษายพยาบาลเป็นปัจจัยนำเข้าอย่างหนึ่งของระบบการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลที่มีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของบัณฑิตพยาบาล ดังนั้นการพัฒนาให้นักศึกษายพยาบาลมี

สมรรถนะเชิงวิชาชีพ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ สิ่งหนึ่งก็คือความสามารถทางสติปัญญา การมีผลการเรียนที่ดี การที่นักศึกษาสามารถจัดสรรเวลาที่มีอยู่ใช้ทำกิจกรรมประจำวันอย่างเหมาะสม อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การใช้เวลาทำกิจกรรมประจำวันของนักศึกษานับว่ามีความสำคัญ เพราะพบอยู่บ่อย ๆ ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังใช้เวลาที่มีอยู่ไม่เหมาะสมไม่สามารถจัดแบ่งเวลาในด้านการเรียน กิจกรรมประจำวัน และเวลาว่างให้ลงตัวได้ ซึ่งตรงกับ จอห์นสันและแกลลาเกอร์ (Johnson and Gallagher, 1989 อ้างถึงใน Kathleen Deska Pagana, 1994) กล่าวว่าการศึกษาของนักศึกษายาบาลที่กำลังเรียนระดับปริญญาตรี เน้นตรงการปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน ส่วนใหญ่มักจะขาดทักษะทางด้านการใช้เวลาอยู่บ่อย ๆ จะเห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างมากในเรื่องเกี่ยวกับการใช้เวลาที่เหมาะสมในวิทยาลัย การปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก การทำงาน และกิจกรรมประจำวันส่วนบุคคล ซึ่งการขาดทักษะการใช้เวลานั้นอาจนำมาซึ่งการเรียนช้าขึ้นหรือออกกลางคันได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประชุมสุข อาชาวำรุง และคนอื่น ๆ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530) ที่ระบุว่าสาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาอันดับหนึ่งคือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสม และไม่ตั้งใจเรียน ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน ส่วนสาเหตุสำคัญรองลงมาคือ ทศนคติต่อวิชา และคณะที่เรียนไม่ดี เลือกวิชาไม่ตรงกับความสนใจ ไม่ชอบการสอนของอาจารย์ และขาดสัมพันธ์กับอาจารย์

จากรายงานของกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข (ปัจจุบันคือสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข) พบว่า แต่ละปีการศึกษามีนักศึกษายาบาลที่ศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ลาออก พักการเรียน เรียนช้าขึ้นเป็นประจำทุกปี เช่น ปีการศึกษา 2530 ลาออก 11 คน พักการเรียน 3 คน เรียนช้าขึ้น 10 คน (อรพิน แสงสว่าง, 2536) ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ และคณะ (2536) ได้ศึกษาการออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคันของนักศึกษายาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีนักศึกษาก่อนกลางคันเป็นนักศึกษายาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ 4 ปี ลาออกสูงสุดร้อยละ 4.31 โดยเฉพาะชั้นปีที่ 1 ลาออกเฉลี่ยร้อยละ 6.54 ต่อปี สาเหตุสำคัญคือ ทศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพการเรียนอ่อน การเกิดการเจ็บป่วย ด้านร่างกายระหว่างการศึกษามีปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาอื่น ๆ เช่น การแบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม และปัญหาทางครอบครัวทำให้เกิดการสูญเสียต่อการศึกษา จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว รวมทั้งยังไม่เคยมีการทำวิจัยในเรื่องการใช้เวลาของนักศึกษายาบาล

ในการทำกิจวัตรประจำวันในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้เวลา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เวลาของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะกลุ่มเพื่อน อีตมโนทัศน์ และพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาจะมีความสำคัญ และมีคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตพยาบาล โดยจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหาร อาจารย์พยาบาล ได้มองเห็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้สามารถใช้เวลาในการทำกิจกรรมประจำวันอย่างถูกต้องเหมาะสม อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของบัณฑิตผู้เฝ้ายามพร้อมด้วยสติปัญญา ความสามารถในการทำงาน คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการทำกิจกรรมด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่างของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาของนักศึกษาพยาบาลโดยจำแนกตามระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะกลุ่มเพื่อน อีตมโนทัศน์ และพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

เมื่อนักศึกษาเรียนอยู่ชั้นปีสูงขึ้นและมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญสูงขึ้นตามวัย ประสบการณ์มากขึ้น ความคิดอ่าน และการมองปัญหาจะชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงมากขึ้น ความคิดและการกระทำจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปตามวัย (ทัศนา บุญทอง, 2529 : 190) ซึ่งตรงกับที่ คอร์บ กล่าวไว้ว่า บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากเกิดการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับการเรียนรู้ใหม่ (Wolfe & Kolb, 1984 : 128) การใช้เวลาในด้านการศึกษาเล่าเรียนที่ตีเกิดจากการเรียนรู้ และสะสมประสบการณ์ จากเหตุผลดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษาพยาบาลระดับชั้นปีสูงกว่า จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนมากกว่านักศึกษาพยาบาลระดับชั้นปีต่ำกว่า"

การเรียนหนังสือและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น นักศึกษาต้องมีความขยันหมั่นเพียร ขยันท่องตำราเป็นประจำ เข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียนบ่อย ใช้เวลาว่างที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ เผ่าทองคำ (2538) ซึ่งเอนทรานซ์ได้ที่ 1 คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนสอบ พบว่า มีการเตรียมตัวมาประมาณ 6 เดือน โดยการอ่านหนังสืออย่างเต็มที่ ทำแบบฝึกหัดบ้าง และใช้เวลาเรียนในห้องเรียนอย่างตั้งใจ อ่านหนังสือก่อนล่วงหน้า เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้กอร์รอนสกี และเมธิส (Gawronski and Mathis, 1969) ได้ทำการศึกษพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสนใจ มีความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนงานและปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนอย่างเป็นระบบมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสอดคล้องกับผลวิจัยของ จุไร ชุมรัมย์ (2526) ที่พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มักจะมีกิจกรรมในเชิงวิชาการ เช่น การทบทวนวิชาการ การอ่านหนังสือในห้องสมุด และอ่านหนังสือที่อาจารย์แนะนำกับเพื่อน ๆ มากกว่านิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากเหตุผลดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนมากกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ"

บิดามารดาที่มีการศึกษาสูงก็คือ ผู้ที่ได้ผ่านการศึกษามาแล้วและประสบความสำเร็จในการศึกษามีเทคนิคในการศึกษาที่ดี ดังนั้นเพื่อให้บุตรมีผลการเรียนดี และประสบความสำเร็จเหมือนตนเอง จึงมีการกระตุ้นบุตรของตนให้ขยันเรียนหนังสือ ใช้เวลาอ่านทบทวนบทเรียน และทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งตรงกับที่ ซีเวล และชาร์ (Sevell & Shah, 1968) ได้ทำการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญต่อการกระตุ้นการศึกษาของบุตร บิดามารดาที่มีการศึกษาดีจะสามารถกระตุ้นสิ่งเร้าเพื่อให้บุตรศึกษามากขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้บุตรรู้วิธีที่จะเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ และถ้าบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำ มักจะมีแนวโน้มที่จะเอาใจใส่ต่อการศึกษาของบุตรน้อยกว่า จากเหตุผลดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษาพยาบาลซึ่งบิดามารดามีการศึกษาสูง จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนมากกว่านักศึกษาพยาบาล ซึ่งบิดามารดามีการศึกษาปานกลางและการศึกษาต่ำ"

ในสถาบันอุดมศึกษานั้น นักวิชาการได้แบ่งลักษณะของนิสิตนักศึกษาออกเป็นหลายกลุ่ม ซึ่งพอสรุปได้คือกลุ่มมุ่งวิชาการ กลุ่มมุ่งกิจกรรม และกลุ่มเก็บตัว (วาสนา เจือทอง, 2531) กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากในการถ่ายทอดค่านิยม ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบเห็น แม้ว่าจะต่างชั้นเรียนกันก็ตาม (Chickering, 1974) นอกจากนี้ลักษณะของเพื่อนสนิทก็พบว่า มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนักศึกษาเช่นกัน (นัยนา อ่างสันติกุล, 2522) กล่าวได้ว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนและด้านส่วนตัว (อรทัย ผลเนืองมา, 2529) การที่นักศึกษามีเพื่อนสนิทเป็นคนขยันหมั่นเพียร ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเรียน ทำการบ้านอ่านหนังสือ นักศึกษาจึงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกับเพื่อน จากแนวคิดดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษาพยาบาลที่มีกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นกลุ่มมุ่งวิชาการ จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนมากกว่า นักศึกษาที่มีกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มมุ่งกิจกรรม และกลุ่มเก็บตัว"

อัทมโนทัศน์เป็นความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งวิลเลียม ดับบลิว เพอร์รี่ เชื่อว่า อัทมโนทัศน์เป็นแรงผลักดันเบื้องต้นที่ทำให้เด็กพยายามทำงาน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Porkey, 1970) นักศึกษาที่มีอัทมโนทัศน์ทางบวกจะมีการใช้เวลาที่มีอยู่ไปในการศึกษาล่าเรียน ทำการบ้าน ทบทวนตำรา อ่านหนังสือ เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี และทำให้ตนเองมีคุณค่า Wiggin & other (1970) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีอัทมโนทัศน์ทางบวกจะใช้ตนเองเป็นเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามความมุ่งมั่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง สนใจแสวงหาความรู้ใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีอัทมโนทัศน์ทางลบนั้น จะเป็นผู้ที่ไม่กล้าแสดงออก มักจะกระทำอะไรล้มเหลว ไม่กล้ากระทำการต่าง ๆ ขาดความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองไม่มีคุณค่า (จินตนา จันทรโคตร, 2530) จากแนวคิดดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษาพยาบาลที่มีอัทมโนทัศน์ทางบวก จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาล่าเรียนมากกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีอัทมโนทัศน์เป็นกลางและทางลบ"

นักศึกษาที่ต้องการประสบความสำเร็จทางการศึกษาสูง จะมีการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางด้านการศึกษาเล่าเรียน นักศึกษาเหล่านี้จะขยันหมั่นเพียรมากเป็นพิเศษ ชอบแข่งขัน มีความทะเยอทะยาน และใช้เวลาไปกับการอ่านตำรา ทำการบ้าน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง บุคคลเหล่านี้จะหมกมุ่นกับงาน ทำอะไรด้วยความเร่งรีบ แข่งกับเวลา ส่วนบุคคลที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จต่ำ จะดำเนินชีวิตในลักษณะผ่อนคลาย สุขุม ไม่รีบร้อน ชอบสังคม (Appelbaum, 1981) จากแนวคิดดังกล่าวจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่า

"นักศึกษายาบาลที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จสูง จะมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาเล่าเรียนมากกว่านักศึกษายาบาลที่มีพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิตแบบมุ่งความสำเร็จต่ำ"

ปัญหาของการวิจัย

1. นักศึกษายาบาลมีการใช้เวลาในการทำกิจกรรมในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่างเป็นอย่างไร
2. นักศึกษาที่มีระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะกลุ่มเพื่อน อັตมโนทัศน์ และพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต ต่างกันมีการใช้เวลาในด้านการศึกษาเล่าเรียนต่างกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษายาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2538
2. ตัวแปรที่ศึกษาเป็นตัวแปรที่คาดว่าจะสัมพันธ์กับการใช้เวลาของนักศึกษายาบาลในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่าง มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะกลุ่มเพื่อน อັตมโนทัศน์ และพฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบของนักศึกษายาบาลทุกชั้นปี ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบบันทึก ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่าตอบตามความเป็นจริงทุกประการ
2. ผู้วิจัยให้นักศึกษายาบาลบันทึกการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนเวลาในระหว่างการนอนให้บันทึกก่อนนอน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ รวมเวลา 7 วัน ถือว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในรอบสัปดาห์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำในสัปดาห์อื่น ๆ เช่นเดียวกัน
3. นักศึกษายาบาลมีการทำกิจกรรมมากกว่า 1 อย่าง ในเวลาเดียวกัน จึงทำให้เวลาโดยรวมเกิน 24 ชั่วโมง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การใช้เวลา หมายถึง ปริมาณเวลาที่นักศึกษายาบาลใช้ไปในการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่างเฉลี่ยใน 1 วัน
 - 1.1 กิจกรรมด้านการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติงานในคลินิก การศึกษาค้นคว้าวิชาการในห้องสมุด การอ่านหนังสือเรียน และตำราทางวิชาการ การทำรายงาน การพบอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องด้านการศึกษา การเข้าชมรมวิชาการ การฟังอภิปรายทางวิชาการ และการประชุมของวิทยาลัย
 - 1.2 กิจกรรมด้านกิจวัตรประจำวัน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองและกิจกรรมที่ต้องกระทำ ได้แก่ นอนหลับ อาบน้ำ แต่งตัว การรับประทานอาหาร การซักรีด การสวดมนต์ไหว้พระ การปฏิบัติตน ล้างชาม กวาดบ้าน การช่วยงานบ้าน การทำความสะอาดบ้านและห้องพัก และการเดินทาง
 - 1.3 กิจกรรมด้านการใช้เวลาว่าง หมายถึง กิจกรรมที่นอกเหนือจากการศึกษาเล่าเรียน และกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเป็นไปตามความสมัครใจ ได้แก่ การทำงานอดิเรก การดูและเล่นกีฬา การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ การอ่านหนังสือเรียงรมย์ การอ่านหนังสือทั่วไปที่ไม่เกี่ยวกับตำราทางวิชาการ การไปเที่ยวพักผ่อน การเดินตามตลาดและศูนย์การค้า

การร่วมงานกิจกรรมสังสรรค์บันเทิง การพูดคุยกับเพื่อน ๆ การร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การร่วมงานในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมรับน้องใหม่ การเข้าชมรมต่าง ๆ ยกเว้นชมรมวิชาการ การหารายได้พิเศษ การเรียนลีลาศ และการเขียนจดหมาย

2. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2538 วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียน ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ในการศึกษาครั้งนี้ถือเอาระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ครั้งสุดท้ายที่นักศึกษาได้รับแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.25-4.00

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ 2.50-3.24

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.49 ลงมา

4. ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาและ มารดา และกรณีที่คนใดคนหนึ่งเสียชีวิตก็ถือเอาระดับการศึกษาของบิดา มารดา ที่มีชีวิตอยู่ในกรณีที่ไม่มีบิดาหรือมารดาให้ถือเอาระดับการศึกษาของผู้ปกครองหรือผู้อุปการะแทนระดับ การศึกษาของบิดา มารดา แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

4.1 ระดับการศึกษาสูง หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4.2 ระดับการศึกษাপานกลาง หมายถึง การศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ อนุปริญญา

4.3 ระดับการศึกษาต่ำ หมายถึง การศึกษาระดับประถมศึกษาลงไป

5. ลักษณะกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะกลุ่มเพื่อนที่นักศึกษาพยาบาลสนิทที่สุดและ เรียนพยาบาลอยู่ที่เดียวกัน มักจะไปไหนมาไหนและทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ ซึ่งลักษณะกลุ่ม เพื่อน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

5.1 กลุ่มมุ่งวิชาการ ได้แก่ นักศึกษายาบาลที่มีความสนใจและศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง ต้องการมีผลการเรียนดี ต้องการศึกษาต่อในระดับสูง ทุ่มเทเวลาในการหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เชื่อในสิ่งที่ไตร่ตรองและมีเหตุผลทางวิชาการ สนใจฝึกทักษะทางอาชีพ ชอบเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีแนวคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความสนใจกว้างขวาง ชอบค้นคว้าด้วยตนเอง

5.2 กลุ่มมุ่งกิจกรรม ได้แก่ นักศึกษายาบาลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรในฐานะผู้นำ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และความสามารถในการทำงาน ชอบบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคม สนใจกิจกรรมที่สนุกสนานเพลิดเพลิน สนใจงานสังคม รักสนุก มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอยู่คนเดียว ไม่ใคร่สนใจวิชาการ

5.3 กลุ่มเก็บตัว ได้แก่ นักศึกษายาบาลที่ไม่สนใจการทำงานกิจกรรมและไม่สนใจสิ่งแวดล้อมในสถาบัน ไม่มุ่งมั่นในการเรียนหรือการฝึกทักษะทางวิชาชีพหรือการทำกิจกรรมเท่าใดนัก ที่ทำกิจกรรม เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องทำ ชอบอยู่คนเดียว เจียบ ๆ ไม่สนใจใคร

6. อัตมโนทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่นักศึกษายาบาลมีต่อตนเองในด้านร่างกายและบุคลิกภาพ ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ความรู้สึก และอุปนิสัย และด้านเศรษฐกิจ ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบ Semantic Differential Technique จัดคู่คำคุณศัพท์ 26 คู่ ใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) 7 อันดับ

7. พฤติกรรมเผชิญสถานการณ์ชีวิต หมายถึง การกระทำของนักศึกษาที่สนองตอบต่อสถานการณ์ของชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น

7.1 พฤติกรรมแบบมุ่งความสำเร็จสูง หมายถึง การกระทำที่เป็นไปในทางที่หมกมุ่นทำอะไรแข่งขันกับเวลา รีบเร่ง และใจร้อน อุทิศตนให้กับงาน และมีการต่อสู้เพื่อให้ได้รับความสำเร็จสูง เรียกอีกอย่างว่ามีพฤติกรรมแบบ A

7.2 พฤติกรรมแบบมุ่งความสำเร็จต่ำ หมายถึง การกระทำที่เป็นไปในทางผ่อนคลาย สุขุม ไม่รีบร้อน ทำทางพึงพอใจ ชอบสังคม เรียกอีกอย่างว่ามีพฤติกรรมแบบ B

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารและคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้เวลาของนักศึกษายาบาล ในการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่างให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยจะช่วยให้นักศึกษายาบาลตระหนักในความสำคัญของการใช้เวลา และจะนำไปสู่การค้นคว้าและวิจัยที่จะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมในด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านกิจวัตรประจำวัน และด้านการใช้เวลาว่างของนักศึกษายาบาลให้มีประโยชน์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย